

Нохчийн литературин хьалхарчу чийрикан талламан болх (сочинени)

Сочинени «Наьрт-аьстхойх лаьцна долу дийцарш а, туьйранаш а» 6 класс

План

1. Натрт-аьртхойх долу дийцарш туьйранех кьастош дерг х1ун ду?
2. Шуна х1ун хета, муьлхачу тропах алсам пайда оьцу наьрт-аьсртхойх лаьцна долчу дийцаршкахь: эпитеташ, дустарш, гиперболаш.
3. Халкьо муха буьйцу уьш.

Нохчийн литературин шолг1ачу чийрикан талламан болх (Тест).

1. «Тамашина олхазар» ц1е йолчу туьйранехь инзаре-тамашийна масса хилам хила?

- а) 4
- б) 5
- в) 6

2. Оцу туьйранехь олхазаро х1унда ца дора эланий, цуьнан оьзданашийн Адам цамгарх тодеш а, кьондеш а долу 1ежаш?

- а) Эло нах хьийзабо дела
- б) Эла дика стаг волу дела
- в) шена ца лаьа дела

3. «Кхо ваша» ц1е йолчу туьйранех дас ша валале шен кхаа к1анте х1ун аьлла весет дина?

- а) туьхан т1улгах дай чурт дог1а
- б) шен чурт ларде
- в) шен чурт долчехь буьйсанах яха

4. «Барзо 1ахарца мохк кьовсар» ц1е йолчу туьйранех , 1ахарий цхьана меттехь муха нисделла Хилла?

- а) тилла дела лелаш
- б) сакьоьруш лелаш
- в) борз лобхуш лелаш

5. «Кхо ваша а, саьрмик а» ц1е йолчу туьйранех дас ша валале шен кхаа к1анте х1ун аьлла весет дина?

- а) ширачу новкьа ма г1о аьлла
- б) ширачу новкьахь х1ун ду хьажа аьлла
- в) ширачу новкьа г1о аьлла

6. «Кхо ваша а, саьрмик а» ц1е йолу туьйра д1адолалуш муха ду?

- а) «Дас к1антана вониг эр дац...»
- б) «...Цхьана ден кхо к1ант хила...»
- в) «...Дас ша валале, весет дина хилла к1енташка...»

7. «Доьшуш хила к1ант» ц1е йолчу туьйранехь к1анта шена гина г1ан ца дийцар х1ун бахьана хила?

а) «Далий, маликаший диканиг Дойла» ца алар

б) КІантана ца лаар

в) Моллина ца лаар

8. Оцу туьйранехь шина гІалоро кІантана хІун дина?

а) вийна

б) дІахецна

в) хьуьнахь кхаьбна

9. Оцу туьйранехь паччахьан хІилане хаттаршна жопаш муха дела хьекъал долчу кІанта?

а) нийса дела

б) нийса ца делла

в) дала а ца дела

10. Туьйранехь хІилане хаттаршна жопаш деллачу хьекъал долчу кІантана хІун бахам белира паччахьа?

а) кхоъ ах пачхьалкх

б) ворхІ пачхьалкх

в) кхоъ ах пачхьалкх, шен йоІ.

Нохчийн литературин кхоалгІачу чийрикан талламан болх (Тест).

1. Наьрт - аьрстхой кхерор дийцарехь хьан кхерийла наьртаьрстхой?

а) паччахьан эскаро;

б) воккхачу стага;

в) кегийчу наха.

2. Гайсултанов Іумар дахаран шераш хилла ...

а) 1920 - 1979;

б) 1918 - 1958 ;

в) 1903 -1948.

3. Гайсултанов Іумаран "Нийса кхел" цІе йочу дийцаран коьртачу турпалхочун цІе яра ...

а) Дика;

б) Дикалг;

в) Дикбер.

4. Мила ву хІркху могланийн автор?

"Хьаша вац со маьхан хьаьттаьхь, йистера бІаьрг тоха веьна.

Со вага веъна кху лаьттахь, охане довха дог тесна ... "

- а) Сатуев Хьусен;
- б) Рашидов Шаид;
- в) Эдилов Хас-Мохьмад.

5. Маца муьлхачу юьртахь вина Сатуев Хьусейн?

- а) 1919-чу шарахь 1алхан-Г1алахь;
- б) 1929-чу шарахь 1алхан-Чуртахь;
- в) 1939-чу шарахь 1алхан-Юьртахь.

6. Муьлхачу произведени юкьара ду х1ара мог1анаш, мила ву автор?

...Къеначу ден- ненан ша цхьаь бен воцуш,

Цу юьртахь кхуьура хьамсара к1ант:

Бахамо, цамгаро лацарна кхоьруш,

Цунна т1е хьийзара нана ц1е ерг:

- а) Рашидов Шаид " Даймохк"
- б) Сайдуллаев Хьасан "Ненан б1аьрзиш"
- в) Сулаев Мохьмад "К1анте"

7. нохчийн хьакъволу поэтан Мамакаев 1аьрбин дахаран шераш хилла.

- а) 1928-1968;
- б) 1918-1958;
- в) 1908 1948.

8. Муьлхачу шарахь дуьйна йовза йолаелира Нохчийчохь поэзи езархошна Мамакаев 1ьрбин

- а) 1936 - чу шарахь;
- б) 1934 - чу шарахь;
- в) 1938 - чу шарахь.

9.Муьлхачу шарахь дуьйна йовза йолаелира Нохчийчохь поэзи езархошна Мамакаев 1аьрбин ц1е?

а) 1936-чу шарахь;

б) 1934-чу шарахь;

в) 1938-чу шарахь.

10. Муьлхачу шарахь зорба туьйхира Мамакаев 1аьрбин дуьххьарлерчу поэмийн, стихийн сборникна, х1ун яра цуьнан ц1е?

а) 1940-чу шарахь «Теркан тог1е»;

б) 1938-чу шарахь «Даймахке».

в) 1934-чу шарахь.

Нохчийн литературин йоьалг1ачу чийрикан талламан болх (Тест).

1. Литературин произведенехь исбаьхьчу дешнашца х1оттийначу 1аламан суьртах х1ун олу?

а) сюжет;

б) кульминаци;

в) пейзаж.

2. Нунуев С.-Хь. вина шо:

а) 1952; б) 1956; в) 1958

3. «Х1орд» стихотворенин автор мила ву?

а) Рашидов Шаид

б) Мамакаев Эдуард

в) Сулаев Мохьмад

4. Х1окху дешнийн автор мила ву?

Цецдевллера тахана тхо –

Х1ун ду-тешиа х1ара?

Самукъане тхан хьехархо

Сингаттаме вара.

а) Махмаев Ж.М

б) Нунуев С.-Хь.

в) Мамакаев Э.

5. Бексултанов М. «Некълацар» дийцар юккьера воккхачу стеган ц1е муха яра?

а) Зеламха

б) Дерказ

в) Ахъбъяд

6. Халкъан барта кхоллараллина юккье х1ун ца йог1у?

1) кицанаш; 2) х1етал-металш; 3) туьйранаш ; 4) стихотворенеш.

7. Къамелехъ адамийн синхаам к1арг а беш , х1ума поэтически а, исбаьхъаллин а билгалонашца гойтучух х1ун олу?

1) эпитет; 2) эпиграф; 3)эпилог.

8. Латтамаш схъа а карабай, к1ел сиз хъакха:

*Б1ешераш хъалха цу ломахъ
Хилла ду дуьйцуш дерг вай.
Г1елонехъ даьхначу къоман
Дахар а хилла дац дайн.*

9. Фольклор х1ун ю?

а) цхъаммо аьлла дешнаш ду;

б) поэзи ю;

в) халкъо барта кхоьллина исбаьхъаллин произведенеш ю;

10. Гайсултанов 1умаран нохчийн барта кхолларалле безам кхоьллира:

а) дас диначу весеташа;

б) нахе дукха ладег1аро;

в) денанас дийцинчу туьйранаша;

г) нохчийн 1адаташа.

**V-IX классийн дешархойн ненан маттах долчу хаарийн
х1итточу оценкийн барамаш**

Сочиненийн мах хадор.

5-9 классашкахъ язъечу сочиненийн барам хила тарло кху тайпана:

5 классехъ-0,5 я 1,0 аг1о;

6 классехь-1,0 я 1,5 агло;

7 классехь-1,5 я 2 агло;

8 классехь-2 я 3 агло;

9 классехь-3 я 4 агло.

И сочиненин барам цу тӀехь седна боций хьехархочунна хаа деза, хӀунда аьлча кхин дуккха а тӀедахкаршца бозуш бу цуьнан чулацам:

1) дешархойн йозанан хатӀ тайп-тайпана хилар;

2) сочиненин тайпане хьаьжжина цуьнан чулацам хийцабалар.

1. «5» дуьллу:

а) дешнаш харжарехь я предложенеш хӀитторехь цхьаннал-шиннал сов гӀалат дацахь;

аь) цхьаннал сов доцуш жима орфографин я пунктуацин гӀалат хилахь.

2. «4» дуьллу:

а) дешнаш харжарехь я предложенеш хӀитторехь кхааннал сов гӀалат ца хилахь;

аь) шиннал сов орфографин а, шиннал сов пунктуацин а гӀалат дацахь.

3. «3» дуьллу:

а) дешнаш харжарехь я предложенеш хӀитторехь пхеаннал-ялханнал сов гӀалат дацахь;

аь) пхеаннал сов орфографин а, ялханнал сов пунктуацин а гӀалат дацахь.

4. «2» дуьллу:

а) дешнаш харжарехь я предложенеш хӀитторехь ворхӀанга кхочуш гӀалат делахь;

аь) кхойттанга кхочуш орфографин а, пунктуацин а гӀалат делахь, царна юкъахь ворхӀанга кхочуш орфографин гӀалат а долуш.

Сочиненина ши оценка юьллу: хьалхарниг литературина, шолгӀаниг нохчийн маттана.

Республикерчу берриге а нохчийн меттан, литературин хьехархоша шайн балха тӀехь пайдаэца безар бу оценкийн оцу норманех.

V-IX классийн дешархойн тестах хааршна мах хадорехь хьехархочо

куьйгалла оьцу кху некъех:

1. «5» дуьллу, нагахь санна тестах тӀехь цхьа а гӀалат дацахь.

2. «4» дуьллу, цхьаннал сов гӀалат ца хилахь.

3. «3» дуьллу, шиннал сов гӀалат а ца хилахь.

4. «2» дуьллу, кхааннал сов гӀалат хилахь.

